

ข่าวเหตืบัณฑิตมยสภา

เดือนเมษายน ๒๕๖๘ ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๔๒๙

โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗

<http://www.thethaibar.or.th>

๑๕ เมษายน
วันครอบครัว

ข่าวเหตุมิบัติณทศสภ

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดพิธีถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพ ๒ เมษายน ๒๕๖๘

วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘ เวลา ๙.๓๕ น. ว่าที่ร้อยตรีถวัลย์ รุยาพร เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา ประสานในพิธีถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ ๒ เมษายน ๒๕๖๘ ถวายพานดอกไม้เบื้องหน้าพระฉายาลักษณ์ฯ และกล่าวถวายพระพรชัยมงคล ณ บริเวณโถงชั้น ๑ อาคารเนติบัณฑิตยสภา เพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อเนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ได้ทรงรับเป็นองค์สมาชิกกิตติมศักดิ์แห่งเนติบัณฑิตยสภา โดยมีหม่อมหลวงศุภกิตต์ จรุงโรจน์ นายทวีเกียรติ มีน-กนิษฐ รองเลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา นางสันทนี ดิษยนุต นายทะเบียน นายทองธาร เหลืองเรืองรอง กรรมการสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ ผู้อำนวยการกองกลาง หัวหน้าส่วนงานและพนักงานเนติบัณฑิตยสภา เข้าร่วมพิธีฯ

เหืองจากปก

๑๔ เมษายน วันครอบครัว

ผศ.ดร.สมหมาย จันทรืเรือง ^(๑)

ปีใหม่ของไทยซึ่งอยู่ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน ของทุกปี ที่คนไทยส่วนใหญ่จะรู้จักกันเป็นอย่างดี ในช่วงนี้จะมีวันหนึ่งที่สำคัญต่อวิถีชีวิต นั่นคือ **'วันครอบครัว'**

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ คณะรัฐมนตรี ซึ่งมีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอมติ โดยคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นเป็นผู้เสนอ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยและอนุมัติให้วันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปี เป็น**วันแห่งครอบครัว**ซึ่งตรงกับวันสงกรานต์ของไทย เพราะโดยส่วนใหญ่ในวันนี้เป็นวันที่สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสพบปะกันได้โดยสะดวก การที่ทางราชการกำหนดวันครอบครัวขึ้นมานั้น เนื่องจากคณะกรรมการกิจการสตรีและเยาวชนสภาผู้แทนราษฎร ได้สรุปผลจากการศึกษา

(๑) ที่ปรึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

อ่านต่อหน้า ๔

สารบัญ

คณะผู้จัดทำ

คณะผู้จัดทำ

- อนุกรรมการประชาสัมพันธ์

ประธานฝ่ายอำนวยการ

- นายพีระพัฒน์ อิงพงษ์พันธ์

รองประธานฝ่ายอำนวยการ

- รศ.ดร.ภูมิ นุศลศิลป์

ฝ่ายอำนวยการ

- นางสาวปิยาภรณ์ พิสิฐพิทย
- นางศศธร เทพไตรรัตน์
- ดร.กนก จุลมนต์
- ดร.วิทยา นิตธรรม
- นายทีปกร โกลมพันธ์พร
- นายทรงพล สุวรรณพงษ์
- นายธนดล สุวิณะฤทธิ์
- ดร.นพพล ชุกสิ้น
- ดร.ศศิธร อินโต
- ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิกิริกิจาร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

- นายรังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์
- นายมนต์ชัย ชนิทรลลิตา
- นายสกุลสุข หอพิบูลสุข
- นายอำนาจ เนตยสุภา
- นายมนตรี ยะรังษี
- นางสาวกิตตา พัทธสันติสุข
- ผศ.ดร.ประภาภรณ์ โรจน์ศิริรัตน์
- นางสุจิตรา แสงสายัณห์
- อภิญาสากุล
- ดร.สันติ ผิวทองคำ
- นายสิริสิทธิ์ อนันตสมบูรณ์
- นายมนทล อรรถนสยกุล
- นางสาวสุธารัตน์ ศรีวิพัฒน์
- ผศ.ดร.สมหมาย จันทรืเรือง

ฝ่ายดำเนินการ

กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ

- นางสาวนาคสินี ยุติธรรมดำรง

รองบรรณาธิการ

- นายहितถพวงศ์ เทียมพันธ์พงศ์
- นายรวิทร์ ชัยภักดี
- นายทีปกร โกลมพันธ์พร
- นายทรงพล สุวรรณพงษ์

หน้าปก

๑๔ เมษายน วันครอบครัว

๒

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

๓

สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก

๔

บทความเนื่องจากปก "๑๔ เมษายน วันครอบครัว"

๕

ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ

๘

เจาะลึกประเด็น

๑๑

ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย

๑๕

วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง

๑๗

บทความ "สำนักงานขนส่งทางบกมีอำนาจ "ไม่ยอมออกป้ายวงกลม" ให้เจ้าของรถ โดย "อ้างเหตุ" เจ้าของรถยังค้างชำระค่าปรับใบสั่ง หรือไม่ ตามนัยคำพิพากษาศาลปกครองกลางคดีหมายเลขแดงที่ ๒๖๘๒/๒๕๖๗"

๒๐

บทความ "ความผิดซึ่งมีหลายกรรม กระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กัน"

๒๒

มุมมอง

๒๓

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

๒๔

บรรณาธิการแถลง

บทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา เป็นผลงานของผู้เขียนโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ว่าปัญหาครอบครัว เป็นปัญหาหนึ่งที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามมาเป็นอันมาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องยาเสพติด อาชญากรรม และปัญหาต่าง ๆ อีกมากมาย ปัญหาเหล่านี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากครอบครัวด้วย อาทิ ครอบครัวที่ไม่อบอุ่น มีปัญหาความขัดแย้งและมีความไม่เข้าใจกันระหว่างคน ในครอบครัว อีกทั้งลักษณะวิถีชีวิตของครอบครัวในสังคม ไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก สมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่ต่างต้องดิ้นรนทำมาหาเลี้ยงชีพ หนุ่มสาวที่อยู่ ต่างจังหวัดก็เข้ามาในเมืองเพื่อหางานทำ ทำให้ต้องทิ้ง พ่อแม่ที่ชราภาพไว้ตามลำพัง พ่อแม่ก็ต้องทำงานหนัก เพื่อหาเงินไว้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับลูกและครอบครัวจึงไม่มี เวลาสั่งสอนอบรมลูก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่สร้างปัญหาให้ กับสังคมทั้งสิ้น สาเหตุที่เลือก**วันครอบครัว**ในช่วงเทศกาล สงกรานต์ เนื่องจากถือเป็นโอกาสดีในการรวมญาติรวม ครอบครัว ทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับบุพการี ผู้ล่วงลับไปแล้ว รดน้ำดำหัวขอพรผู้เฒ่าผู้แก่ตาม ประเพณีไทยที่เคยปฏิบัติกันมา เพื่อเสริมสร้างความ เป็นสิริมงคลและความอบอุ่นเป็นสุขของครอบครัว ผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามักจะเข้าไปไหว้ขอพรผู้หลักผู้ใหญ่ นอกจากนี้ ยังนิยมใช้เวลาส่วนใหญ่ในการรับประทานอาหารร่วมกัน พูดคุย ถามไถ่ทุกข์สุข ด้วยเหตุนี้ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบและอนุมัติให้วันดังกล่าว เป็น**วันครอบครัว** มาจนถึงปัจจุบัน

คำแนะนำในวันครอบครัว

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมได้ให้ คำแนะนำเกี่ยวกับวันครอบครัวโดยใช้**หลัก ๕ อ.** สำหรับ ปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างเรียบง่าย ได้แก่

๑. อ. อภัย : เมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดทำผิดพลาดไปบ้าง ให้นึกถึงคำว่าอภัยเสมอและจะไม่นำเอาสิ่งที่ผิดพลาดนั้น มาพูดซ้ำเติมอีก

๒. อ. เอื้อเฟื้อ : สมาชิกในครอบครัวต้องช่วยเหลือ ซักกันและกัน อย่าคิดว่าไม่ใช่เรื่องของฉันไม่ใช่หน้าที่ ของฉัน เช่น คุณพ่อชกผ้า คุณแม่ภูบ้าน ลูกล้างจาน อย่าคิดว่าเป็นงานของใครคนใดคนหนึ่ง ควรที่จะต้อง เข้าไปช่วยเหลือกันให้สำเร็จลุล่วง

๓. อ. อารมณ์ขัน : ฝึกให้มีอารมณ์ขันบ้าง มีการ กระเช้าเข้าหาหยักันบ้างในบางโอกาส เพื่อสร้างความ สนิทแน่นแฟ้น ลดความตึงเครียดในครอบครัว

๔. อ. อดทน อดกลั้น อดอ้อม : ชีวิตครอบครัวควร อดทนต่อความยากลำบากต่าง ๆ อดกลั้นต่อสิ่งที่มา กระทบจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และให้รู้จักอดอ้อมเงินทอง ที่หามาได้แบ่งไว้ใช้เป็นสัดส่วน

๕. อ. อบอุ่น : เมื่อสมาชิกทุกคนรู้หน้าที่และบทบาท ของตัวเองแล้ว ความอบอุ่นก็ตามมาโดยปริยาย ดังคำขวัญวันครอบครัวในปี ๒๕๖๗ ที่ว่า **"สุขภาพจิต เริ่มต้นที่บ้าน"** นั่นเอง

กล่าวโดยสรุป

ครอบครัวเป็นสถาบันมูลฐานของมนุษยชาติ เนื่องจากเป็นสถาบันแรกของทุกคน มีบทบาทในการอบรม เลี้ยงดู ส่งต่อค่านิยม ถ่ายทอดวัฒนธรรม เป็นหน่วยของ สังคมขนาดเล็กที่สุด เป็นผู้สร้างและกำหนดสถานภาพ สิทธิหน้าที่ และข้อปฏิบัติในสังคมซึ่งมีความสำคัญ ต่อการหลอมรวมตัวบุคคลก่อตัวเป็นเอกลักษณ์ สร้างจารีตประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม ในการพัฒนา สังคมให้ยั่งยืนสืบไป

ปัญหาจากข้อหาเรียกกฎหมายที่ห่างเหิน

ทิตา พิกษ์สันติสุข^(๑)

การใช้สิทธิตามสัญญากรณีบอกเลิกสัญญา เรียกค่าปรับและค่าเสียหาย^(๒)

ข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบล ก. (เทศบาลฯ) ได้ว่าจ้างนาย อ. (ผู้รับจ้าง) เพื่อดำเนินการขุดบ่อน้ำดื่มเพื่อระบบประปาหมู่บ้าน ตามรูปแบบรายการที่เทศบาลฯ กำหนดตามสัญญาจ้าง ในวงเงิน ๑๘๕,๗๐๐ บาท และผู้ควบคุมงานได้รายงานนายกเทศมนตรีตำบล ก. ผ่านคณะกรรมการตรวจรับพัสดุว่า ผู้รับจ้างได้ดำเนินการขุดบ่อน้ำดื่มไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการที่เทศบาลฯ กำหนด เทศบาลฯ จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้รับจ้างดำเนินการขุดบ่อน้ำดื่มให้เป็นไปตามรูปแบบรายการที่เทศบาลฯ กำหนด ผู้รับจ้างได้แก้ไขระดับและแนวท่อ แต่ไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามที่กำหนดไว้ในสัญญาได้ เทศบาลฯ จึงได้มีหนังสือแจ้งสงวนสิทธิ์ค่าปรับตามสัญญาจ้างก่อนที่ระยะเวลาจะครบกำหนด และเทศบาลฯ ได้มีหนังสือบอกเลิกสัญญาจ้างกับผู้รับจ้าง ต่อมาผู้รับจ้างได้แจ้งส่งมอบงานโดยไม่ขอรับเงินค่าจ้างจากเทศบาลฯ และยินยอมให้เทศบาลฯ เข้าไปใช้ประโยชน์ในบ่อน้ำดื่มเพื่อผลิตน้ำประปาสำหรับบริการประชาชนในพื้นที่

ข้อหาเรียก

เทศบาลฯ ขอหาเรียกดังนี้

๑. เทศบาลฯ จะต้องคิดค่าปรับผิดสัญญาจากผู้รับจ้าง นับถัดจากวันที่ครบกำหนดตามสัญญาจนถึงวันบอกเลิกสัญญาหรือไม่

๒. เทศบาลฯ สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากบ่อน้ำดื่มดังกล่าวได้หรือไม่

คำวินิจฉัยของสำนักงานอัยการสูงสุด

๑. จากข้อหาเรียกที่ ๑ เห็นว่า ตามสัญญาจ้างกำหนดให้ผู้รับจ้างต้องทำงานโครงการขุดบ่อน้ำดื่มเพื่อระบบประปาหมู่บ้านให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๑ เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามที่กำหนดไว้ในสัญญาได้ ต่อมาเทศบาลฯ ได้มีหนังสือขอเรียกเรื่องให้ชำระค่าปรับ และต่อมาเทศบาลฯ ได้มีหนังสือบอกเลิกสัญญาจ้างกับผู้รับจ้าง ได้ความจากเทศบาลฯ ว่า เทศบาลฯ ไม่ได้มีการขยายระยะเวลาการทำงานให้แก่ผู้รับจ้างแต่อย่างใด ดังนั้น เทศบาลฯ จึงมีสิทธิที่จะปรับผู้รับจ้างเป็นจำนวนเงินวันละ ๑๘๖ บาท นับถัดจากวันที่กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาจนถึงวันบอกเลิกสัญญาตามสัญญาข้อ ๑๕

๒. จากข้อหาเรียกที่ ๒ เห็นว่า เมื่อผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานตามสัญญาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดและผู้รับจ้างได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ แจ้งว่าขอส่งมอบงานจ้างซึ่งไม่เป็นไปตามรูปแบบและรายการที่เทศบาลฯ กำหนด โดยที่ไม่ขอรับเงินค่าจ้างและจะไม่เรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ จากเทศบาลฯ ทั้งสิ้นและยินยอมให้เทศบาลฯ เข้าไปใช้ประโยชน์ในบ่อน้ำดื่มที่ผู้รับจ้างได้ก่อสร้างไว้แล้ว และส่งมอบดังกล่าวซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่าเทศบาลฯ ได้ส่งมอบบ่อน้ำดื่มที่ผู้รับจ้างได้ก่อสร้างและส่งมอบไว้นั้นให้แก่คณะกรรมการบริหารระบบประปาหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โดยเทศบาลฯ ไม่ได้ทำงานนั้นเอง หรือจ้างผู้อื่นให้ทำงานนั้นต่อจนแล้วเสร็จตามรูปแบบและรายการแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อผู้รับจ้าง

(๑) อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ สำนักงานอัยการสูงสุด

(๒) สำหรับข้อหาเรียกสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ เลขรับที่ ฮ. ๑๖๘/๒๕๖๒

มอบงานที่ผู้รับจ้างได้ทำให้แก่เทศบาลฯ โดยไม่ขอรับเงินค่าจ้างและเทศบาลฯเห็นว่าเป็นประโยชน์และรับงานไว้แล้ว เทศบาลฯ จึงมีสิทธิเข้าไปใช้ประโยชน์ในบ่อน้ำตื้นดังกล่าวได้ ทั้งนี้ หากเทศบาลฯ เห็นว่ายังคงมีความเสียหายจากการที่ผู้รับจ้างทำงานไม่แล้วเสร็จตามสัญญาดังกล่าว เทศบาลฯ มีสิทธิที่จะเรียกค่าเสียหายจากผู้รับจ้างได้ โดยมีสิทธิหักเอาจากเงินที่เป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาข้อ ๓ ประกอบข้อ ๑๗

หมายเหตุ

๑. โดยหลักแล้ว กรณีหน่วยงานของรัฐทำการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุในงานก่อสร้าง หน่วยงานของรัฐจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และจัดทำสัญญาตามแบบสัญญาจ้างก่อสร้างที่คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐกำหนด โดยความเห็นชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด ตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ เรื่อง แบบสัญญาเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศ ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว๑๐๕๒ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ เรื่อง การคืนหลักประกันการรับเงินค่าพัสดุล่วงหน้า อย่างไรก็ตาม ในการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือกตามมาตรา ๔๖ (๑) (ค) หรือการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา ๔๖ (๒) (ข) (ง) หรือ (ด) หรือการจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา ๗๐ (๓) (ข) นั้น มาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดไว้ว่า หน่วยงานของรัฐอาจจัดทำข้อตกลงเป็นหนังสือโดยไม่ทำตามแบบสัญญาตามมาตรา ๙๓ ก็ได้ ซึ่งการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา ๔๖ (๒) (ข) ได้แก่

การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ได้มีกฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑ กำหนดไว้ว่า การจัดซื้อจัดจ้างสินค้า งานบริการ หรืองานก่อสร้างที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง หากพิจารณาจากวงเงินการจัดทำสัญญาจ้างก่อสร้างในโครงการนี้แล้ว หน่วยงานของรัฐจึงสามารถดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวได้

๒. อย่างไรก็ตาม ข้อหาข้อนี้เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นบริหารสัญญาโดยมีการทำสัญญาจ้างกับผู้รับจ้างไว้เป็นหนังสือแล้ว จึงพิจารณาข้อหาข้อไปตามสัญญาที่ทำไว้ดังกล่าว สำหรับกรณีผู้รับจ้างได้ดำเนินการขุดบ่อน้ำตื้นไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการที่เทศบาลฯ กำหนด และเมื่อครบกำหนดระยะเวลาของสัญญา ผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามที่กำหนดไว้ในสัญญาได้ เทศบาลฯ จึงมีสิทธิบอกเลิกสัญญากับผู้รับจ้างได้ตามสัญญาจ้าง ข้อ ๕ กำหนดเวลาแล้วเสร็จ และสิทธิของผู้ว่าจ้างในการบอกเลิกสัญญา “ผู้รับจ้างต้องเริ่มทำงานภายในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๑ และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๑ ถ้าผู้รับจ้างมิได้ลงมือทำงานภายในกำหนดเวลา **หรือไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา** หรือมีเหตุให้เชื่อได้ว่า ผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา หรือจะแล้วเสร็จล่าช้าเกินกว่ากำหนดเวลา หรือผู้รับจ้างทำผิดสัญญาข้อใดข้อหนึ่งหรือตกเป็นผู้ล้มละลาย หรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษา ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าจ้าง **ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญานี้ได้** และมีสิทธิจ้างผู้รับจ้างรายใหม่เข้าทำงานของผู้รับจ้างให้ลุกลงไปด้วย (วรรคสอง) การที่ผู้ว่าจ้างไม่ใช้สิทธิเลิกสัญญาดังกล่าวข้างต้น ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับจ้างพ้นจากความรับผิดชอบตามสัญญา” ซึ่ง

(๓) พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๓ ในกรณีที่มิได้ระบุยกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงต่อไปนี้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงกับผู้รับสัญญา (๑) เหตุตามที่กฎหมายกำหนด (๒) เหตุอันเชื่อได้ว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานหรือทำงานให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด (๓) เหตุอันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือในสัญญาหรือข้อตกลง (๔) เหตุอันตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ...ฯลฯ...

โดยหลักการบริหารสัญญาจัดซื้อจัดจ้างนั้น หน่วยงานของรัฐจะบอกเลิกสัญญากับผู้รับจ้างได้หรือไม่ เพียงใด ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๓

นอกจากนี้ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๘๓ ยังมีกำหนดหลักเกณฑ์ไว้เพิ่มเติมว่า “นอกจากการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงตามมาตรา ๑๐๓ หากปรากฏว่าคู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ และจะต้องมีการปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงเว้นแต่คู่สัญญาจะไต่ยื่นยอมเสียค่าปรับให้แก่หน่วยงานของรัฐโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น” กับมีแนวทางการปฏิบัติในการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุดที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว๘๓ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เรื่อง การชักข้อความเข้าใจการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๘๓ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย และเมื่อมีการบอกเลิกสัญญาแล้ว ในการดำเนินการภายหลังบอกเลิกสัญญานั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการไปตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุดที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว๑๐๘ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางปฏิบัติการดำเนินการภายหลังหน่วยงานของรัฐบอกเลิกสัญญาซื้อหรือจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๓ บรรคหนึ่ง (๒) หรือ (๔) ด้วย

๓. นอกจากสิทธิในการบอกเลิกสัญญาดังกล่าว **กรณีผู้รับจ้างผิดสัญญาไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ผู้ว่าจ้างยังมีสิทธิเรียกร้องค่าปรับจากผู้รับจ้าง นับถัดจากวันที่กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาจนถึงวันบอกเลิกสัญญา**

ตามสัญญาจ้าง ข้อ ๑๕ ค่าปรับ “หากผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาและผู้ว่าจ้างยังมิได้บอกเลิกสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้าง เป็นจำนวนเงินวันละ ๑๘๖.๐๐ บาท และจะต้องชำระค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานในเมื่อผู้ว่าจ้างต้องจ้างควบคุมงานอีกต่อหนึ่งเป็นจำนวนเงินวันละ-.....บาท นับถัดจากวันที่กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาหรือวันที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายให้จนถึงวันที่ทำงานแล้วเสร็จจริง นอกจากนี้ ผู้รับจ้างยอมให้ผู้ว่าจ้างเรียกค่าเสียหายอันเกิดขึ้นจากการที่ผู้รับจ้างทำงานล่าช้าเฉพาะส่วนที่เกินกว่าจำนวนค่าปรับและค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้อีกด้วย (วรรคสอง) ในระหว่างที่ผู้ว่าจ้างยังมิได้บอกเลิกสัญญานั้น หากผู้ว่าจ้างเห็นว่าผู้รับจ้างจะไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ ผู้ว่าจ้างจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและใช้สิทธิตามข้อ ๑๖ ก็ได้ และถ้าผู้ว่าจ้างได้แจ้งข้อเรียกร้องไปยังผู้รับจ้างเมื่อครบกำหนดแล้วเสร็จของงานขอให้ชำระค่าปรับแล้ว ผู้ว่าจ้างมีสิทธิจะปรับผู้รับจ้างจนถึงวันบอกเลิกสัญญาได้อีกด้วย”

๔. ส่วนกรณีผู้รับจ้างขอส่งมอบงานจ้างซึ่งไม่เป็นไปตามรูปแบบและรายการที่เทศบาลฯ กำหนด หากเทศบาลฯ เห็นว่าเป็นประโยชน์และรับงานไว้แล้ว เทศบาลฯ มีสิทธิเข้าไปใช้ประโยชน์ในบ่อน้ำตื้นดังกล่าวได้ และกรณีเทศบาลฯ เห็นว่ายังมีความเสียหายอันเกิดจากผู้รับจ้างทำงานไม่แล้วเสร็จตามสัญญาดังกล่าวก็อาจเรียกค่าเสียหายจากผู้รับจ้างได้ ในการเรียกเอาค่าเสียหายจากผู้รับจ้างดังกล่าว เทศบาลฯ มีสิทธิหักเอาจากเงินที่เป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ตามกำหนดในสัญญาข้อ ๓ หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ประกอบข้อ ๑๗ การกำหนดค่าเสียหาย “ค่าปรับหรือค่าเสียหายซึ่งเกิดจากผู้รับจ้างตามสัญญานี้ผู้รับจ้างมีสิทธิที่จะหักเอาจากจำนวนเงินค่าจ้างที่ค้างจ่ายหรือจากเงินประกันผลงานของผู้รับจ้างหรือบังคับจากหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาก็ได้...”

เจาะลึกกาเด่

ความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น เป็นความผิดต่อเจ้าพนักงาน
ในการยุติธรรม กฎหมายมุ่งคุ้มครองเอกสารที่เป็นพยานหลักฐานสำคัญ

รังสีชัย
บรรณกิจวิจารณ์ ^(๑)

มนต์ชัย
ชนินทรลีลา ^(๒)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๗๒/๒๕๖๕ ความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๘ เป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม กฎหมายมุ่งคุ้มครองเอกสารที่เป็นพยานหลักฐานสำคัญ ปัญหาสำคัญที่ต้องพิจารณาจึงอยู่ที่เช็กทั้ง ๒๕ ฉบับ เป็นเอกสารของใครโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่ามูลหนี้ตามเช็กบังคับได้ตามกฎหมายหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองขายสดเช็กทั้ง ๒๕ ฉบับ ให้แก่โจทก์ เช็คนั้นก็เป็นเอกสารของโจทก์ การที่จำเลยทั้งสองร่วมกันเอาไปเสีย ทำให้โจทก์ขาดพยานหลักฐานที่จะต้องฟ้องร้องบังคับคดีตามกฎหมาย โจทก์จึงเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยซึ่งมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสองในความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น ตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๘ ^(๓)

(ทวีป ต้นสวัสดิ์ - พงษ์ศักดิ์ กิตติสมเกียรติ - ภิญญภัทร์ แสงรุ้ง)

ข้อสังเกตที่น่าสนใจประการแรก คือ ความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๘ ^(๔) เป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม (ภาค ๒ ความผิด ลักษณะ ๓ ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม หมวด ๑ ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม) ซึ่งกฎหมายมุ่งคุ้มครองเอกสารที่เป็นพยานหลักฐานสำคัญ และมีตัวอย่างคดีที่เคยยืนยันหลักกฎหมายในเรื่องนี้ไว้ในแนวเดียวกัน ได้แก่ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๕๐/๒๕๔๘ ^(๕) ซึ่งเป็น

(๑) ผู้พิพากษาศาลฎีกา.

(๒) ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์.

(๓) ศาลฎีกาพิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘๘ (เดิม) ประกอบมาตรา ๘๓ ให้ลงโทษจำคุกจำเลยทั้งสองคนละ ๑ ปี ลดโทษให้หนึ่งในสี่ คงจำคุกคนละ ๙ เดือน นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์.

(๔) มาตรา ๑๘๘ ผู้ใดทำให้อะไรสูญหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ซึ่งพยานหลักฐานหรือเอกสารใดของผู้อื่น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

สำหรับตัวอย่างคดีที่เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๘ เช่น จำเลยหลอกหลวงผู้เสียหายว่าจะเอาโฉนดที่ดินพิพาทที่จำเลยมอบให้เป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินไปกู้ยืมเงินบุคคลอื่นแล้วนำเงินมาชำระหนี้ให้ผู้เสียหาย และนำโฉนดที่ดินพิพาทคืนไป แต่ก็ไม่นำเงินมาชำระหนี้ให้ผู้เสียหายตามข้อตกลง ทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหาย เนื่องจากไม่มีหลักประกันให้ยึดถือไว้ตามสัญญา (ฎ. ๒๘๓๖/๒๕๖๔) , จำเลยเอาเช็คพิพาทของโจทก์ไปเรียกเก็บเงิน ย่อมเป็นการกระทำให้เช็คพิพาทนั้นไร้ประโยชน์ที่จะใช้ได้อีกด้วย (ฎ. ๘๒๐/๒๕๔๘) , อ้างขอสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนจากผู้เสียหายที่ ๑ ถึงที่ ๑๔ จะนำไปเข้าร่วมโครงการต่อต้านยาเสพติดให้โทษ แต่กลับนำไปใช้เป็นเอกสารยื่นคำขอและทำสัญญาเช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่กับผู้เสียหายที่ ๑๖ (ฎ. ๒๑๑๘๓/๒๕๖๖) , จำเลยลักเอาบัตร เอ.ที.เอ็ม. ของผู้เสียหายไปเป็นความผิดทั้งฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น ตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๘ และความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ (ฎ. ๙/๒๕๔๓) , ทำหนังสือมอบอำนาจให้จำเลยโอนที่ดินและให้นำไปจดทะเบียนจำนอง แต่จำเลยนำไปจดทะเบียนที่ดินดังกล่าวเป็นของจำเลยซึ่งไม่ตรงกับเจตนาของโจทก์ร่วม โดยโจทก์ร่วมมิได้ยินยอมยกให้การกระทำของจำเลยจึงเป็นการเอาไปเสียซึ่งเอกสารสิทธิของโจทก์ร่วมในการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ร่วม (ฎ. ๒๗๒๓/๒๕๔๑).

การเอาไปจากที่เอกสารนั้นอยู่ในประการที่น่าจะเกิดจากความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนที่อาจขาดเอกสารนั้นเป็นพยานหลักฐาน

ประเด็นที่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๗๒/๒๕๖๕ วินิจฉัยต่อมา คือ **เอกสารเป็นของใคร** โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่ามูลหนี้ตามเช็ค (คดีนี้) บังคับได้ตามกฎหมายหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองขายลดเช็คทั้ง ๒๕ ฉบับ ให้แก่โจทก์ เช็คนั้นก็เป็น**เอกสารของโจทก์**การที่จำเลยทั้งสองร่วมกันเอาไปเสียทำให้โจทก์ขาดพยานหลักฐานที่จะต้องฟ้องร้องบังคับคดีตามกฎหมาย โจทก์จึงเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยซึ่งมีอำนาจฟ้อง

ประเด็นสำคัญตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๘ จากตัวอย่างคดีข้างต้น จึงเป็นเรื่องจำกัดความของเอกสาร ซึ่งตามมาตรา ๑ (๗) **“เอกสาร”** หมายความว่า **กระดาษหรือวัตถุอื่นใด**ซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข พับ หรือแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่นอันเป็น**หลักฐานแห่ง**

ความหมายนั้น ดังนั้น หาก**ไม่ใช่เอกสาร**ที่มีลักษณะสามารถเอาไปใช้เป็นพยานหลักฐานได้ตามมาตรา ๑ (๗) ก็ย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา ๑๘๘ เช่น ใบสั่งจองที่ยังไม่ได้รับการกรอกข้อความใด ๆ เพื่อให้เป็นหลักฐานในการสั่งจองพระเครื่องที่โจทก์ร่วมเป็นผู้จัดสร้าง มิใช่เอกสาร (ฎ. ๑๕๖๔/๒๕๕๗) , แบบพิมพ์เช็คที่ยังไม่ได้กรอรายการเท่ากับยังมิได้ทำให้ปรากฏความหมาย (ฎ. ๕๖๗๔/๒๕๕๔, ๓๐/๒๕๒๘) , ภาพถ่าย (ที่ไม่ได้แสดงความหมายให้ปรากฏ) และฟิล์มของภาพถ่ายดังกล่าวจึงไม่เป็นเอกสาร (ฎ. ๑๒๐๙/๒๕๒๒)

ประเด็นที่น่าสนใจประการต่อมา คือ **ข้อมูลในแผ่นบันทึกข้อมูลหรือในเครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถตีความแบบขยายความให้ถือเป็นเอกสาร**ที่อาจทำให้เสียหายทำลาย ช้อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์อันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๘ ได้หรือไม่ หรืออาจจะเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเดิมเคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๖๑/๒๕๔๗

(๔) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๕๐/๒๕๔๘ ความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๘ กฎหมายมุ่งคุ้มครองเอกสารที่เป็นพยานหลักฐานในทำนองเดียวกับพินัยกรรมเป็นสำคัญ มิได้มุ่งคุ้มครองสิทธิหรือสิทธิในการเป็นเจ้าของกระดาษหรือวัตถุที่ทำให้ปรากฏความหมายเป็นเอกสารซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์สินเป็นการทั่วไปอยู่แล้ว คำว่า “เอาไปเสีย” ตามมาตรา ๑๘๘ จึงมิได้มีความหมายเป็นอย่างเดียวกับคำว่า “เอาไปเสีย” ที่ใช้ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ แต่หมายถึงเอาไปจากที่เอกสารนั้นอยู่ในประการที่น่าจะเกิดจากความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนที่อาจขาดเอกสารนั้นเป็นพยานหลักฐาน , ใบเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษีเป็นเอกสารที่โจทก์ร่วมจัดทำขึ้นมอบให้แก่จำเลยที่ ๑ ไม่ไปใช้เก็บค่าสินค้าซึ่งหากลูกค้าชำระค่าสินค้าจำเลยที่ ๑ จะได้อนุมัติใบเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษีให้ลูกค้าไป ส่วนสมุดบัญชีเงินฝากโจทก์ร่วมเปิดบัญชีเพื่อประโยชน์ในการหักถอนบัญชีหนี้สินระหว่างโจทก์ร่วมกับจำเลยที่ ๑ ที่เกิดจากกิจการที่จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าให้แก่โจทก์ร่วม โดย ว. หรือจำเลยที่ ๑ คนใดคนหนึ่งลงชื่อประทับตราสำคัญของโจทก์ร่วมมีสิทธิเบิกถอนเงินได้ และเมื่อหักถอนบัญชีกันแล้วเงินคงเหลือก็คือค่าบำเหน็จตอบแทนการขายซึ่งตนเป็นของจำเลยที่ ๑ ทั้งนี้แต่เปิดบัญชีจำเลยที่ ๑ เป็นผู้เบิกถอนเงินและเป็นผู้เก็บรักษาสมุดบัญชีเงินฝากตลอดมา ดังนั้น แม้ต่อมาโจทก์ร่วมได้ถอนจำเลยที่ ๑ ออกจากการเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าของโจทก์ร่วม จำเลยที่ ๑ ต้องส่งคืนใบเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษีรวมทั้งสมุดบัญชีเงินฝากให้แก่โจทก์ร่วม แต่จำเลยที่ ๑ ยึดหม่องไว้ไม่ยอมส่งคืนอันเป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ร่วม ก็เป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๑ จะต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง ยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ กระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๘ (จำเลยได้รับมอบเอกสารไปใช้ฯ ไม่ใช้การเอาเอกสารไป จึงไม่ผิดมาตรา ๑๘๘).

วินิจฉัยว่า ข้อมูลในแผ่นบันทึกข้อมูลไม่นับเป็นวัตถุมีรูปร่าง จึง**ไม่ถือเป็นทรัพย์สิน**และไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์^(๖) และมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๖๑๖/๒๕๖๐ วินิจฉัยว่า ที่โจทก์บรรยายฟ้องมาเพียงทำนองว่า จำเลยได้**คัดลอกข้อมูลคอมพิวเตอร์**ของโจทก์จากเว็บไซต์ของโจทก์ไปไว้ในเว็บไซต์ของจำเลยเท่านั้น โดย**ไม่ปรากฏว่า**การกระทำดังกล่าวของจำเลยเป็นการ**ทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมข้อมูลคอมพิวเตอร์**ของโจทก์อย่างไร แม้จะฟังข้อเท็จจริงได้ตามที่โจทก์บรรยายฟ้องมาดังกล่าว ก็**ไม่อาจเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙ ได้** จึงเป็นฟ้องที่ไม่อาจลงโทษจำเลยในข้อหาดังกล่าวได้

อย่างไรก็ตามมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๑๑/๒๕๕๗ วินิจฉัยในเรื่องความผิดเกี่ยวกับเอกสารว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๗) ได้นิยามความหมายของคำว่า “เอกสาร” หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมาย ด้วยตัวอักษร ตัวเลข พัง หรือแบบอย่างอื่นจะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพหรือวิธี

อื่นเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น ดังนี้ การที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ร่วมกัน**พิมพ์หนังสือ**แต่งตั้งตัวแทนการจำหน่ายอุปกรณ์ที่**ระเบิดลงในเครื่องคอมพิวเตอร์** ถือเป็น**การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นวัตถุอื่นใด**ทำให้ปรากฏความหมายซึ่งสามารถอ่านหรือเห็นความหมายได้ โดยบุคคลที่พิมพ์ตัวอักษรนั้นแล้วเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานซึ่งจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ สามารถนำไปใช้ได้เมื่อต้องการจะ**ใช้ จึงเป็นเอกสาร**ตามความหมายของบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว (มีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๔) เมื่อพิจารณาตามคำพิพากษาศาลฎีกาเรื่องนี้ เอกสารจึงมีใช้มีเพียงกระดาษ แต่ยังหมายความรวมถึง “**วัตถุอื่นใด**” ที่ทำให้ปรากฏความหมายซึ่งอ่านหรือเห็นความหมายได้ เช่น **เครื่องคอมพิวเตอร์**ที่พิมพ์ตัวอักษรแล้วเก็บไว้ในเครื่องเพื่อเป็นหลักฐานและสามารถนำไปใช้ได้เมื่อต้องการจะ**ใช้** ดังนั้น ข้อมูลในแผ่นบันทึกข้อมูลหรือใน**เครื่องคอมพิวเตอร์** จึงถือเป็นเอกสารที่อาจทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือ**ไร้ประโยชน์อันเป็นความผิดตาม** ป.อ. มาตรา ๑๘๘ ได้

(๖) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๑๖/๒๕๖๐ ข้อมูล ตามพจนานุกรมให้ความหมายว่า “ข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ถือหรือยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริงสำหรับใช้เป็นหลักฐานหาความจริงหรือการคำนวณ” ส่วนข้อเท็จจริงหมายความว่า “ข้อความแห่งเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือที่เป็นอยู่ตามจริง ข้อความหรือเหตุการณ์ที่จะต้องวินิจฉัยว่าเท็จหรือจริง” ดังนั้น ข้อมูลจึงไม่นับเป็นวัตถุมีรูปร่าง สำหรับตัวอักษร ภาพ แผนผัง และตราสารเป็นเพียงสัญลักษณ์ที่ถ่ายทอดความหมายของข้อมูลออกจากแผ่นบันทึกข้อมูลโดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์ มิใช่รูปร่างของข้อมูล เมื่อ ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗ บัญญัติว่า ทรัพย์สิน หมายความว่า วัตถุ มีรูปร่าง ข้อมูลในแผ่นบันทึกข้อมูลจึง**ไม่ถือเป็นทรัพย์สิน** การที่จำเลยนำแผ่นบันทึกข้อมูลไปคัดลอกข้อมูลจากแผ่นบันทึกข้อมูลของโจทก์ร่วม จึง**ไม่**เป็นความผิดฐานลักทรัพย์.

ภาษาอังกฤษ สำหรับศึกษากฎหมาย

วิเคราะห์พัฒนาการของกฎหมายหมิ่นประมาท
ในสหราชอาณาจักรและประเทศไทย

Analysis of the Development of Defamation Law in the United Kingdom and Thailand

สิริสิทธิ์
อนันตสมบุญ ^(๑)

กัปกร
โคมลพันธ์ ^(๒)

พัฒนาการของกฎหมายหมิ่นประมาท ในสหราชอาณาจักร (UK) และประเทศไทย สะท้อนถึงมุมมองทางกฎหมายที่แตกต่างกันโดยใช้การวิเคราะห์เชิงหลักกฎหมายและการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ โดยการวิเคราะห์เชิงหลักกฎหมายเน้นการวิเคราะห์หลักกฎหมาย บทบัญญัติ และคำพิพากษา ที่ใช้ควบคุมกฎหมายหมิ่นประมาทในแต่ละประเทศ การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบจะการใช้การเปรียบเทียบ โครงสร้างทางกฎหมาย กระบวนการบังคับใช้ และแนวทางการตีความของศาล ในสองประเทศนี้

The evolution of defamation law in the United Kingdom (UK) and Thailand reflects distinct doctrinal and comparative legal perspectives. The doctrinal approach involves analyzing legal principles, statutes, and case law governing defamation in both jurisdictions, while the comparative approach contrasts their legal frameworks, enforcement mechanisms, and judicial interpretations.

๑. การวิเคราะห์เชิงหลักกฎหมาย: หลักการทางกฎหมายที่ใช้ในกฎหมายหมิ่นประมาท

การวิเคราะห์ เชิงหลักกฎหมาย ของกฎหมายหมิ่นประมาทใน UK และ ไทย ชี้ให้เห็นถึง โครงสร้างทางกฎหมายที่แตกต่างกัน โดย พระราชบัญญัติหมิ่นประมาท ๒๐๑๓ (Defamation Act 2013) ของ

UK วางกรอบให้การหมิ่นประมาทเป็น คดีแพ่งเท่านั้น โดยไม่มีบทลงโทษทางอาญา และมุ่งเน้นไปที่ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ กฎหมายนี้กำหนด "ข้อกำหนดความเสียหายร้ายแรง" (Serious Harm Threshold – มาตรา ๑) ซึ่งกำหนดให้โจทก์ต้องพิสูจน์ว่าคำกล่าวหมิ่นประมาทก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ มาตรา ๒ (Truth Defense) ยังให้ ข้อยกเว้นจากความรับผิด หากจำเลยสามารถพิสูจน์ได้ว่าคำกล่าวที่เป็นปัญหาเป็นความจริงโดยแท้จริง (Substantially True) ขณะที่ มาตรา ๔ (Public Interest Defense) ปกป้องผู้เผยแพร่ข้อมูลหากสามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นไปเพื่อ ประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) แม้ว่าข้อมูลนั้นจะไม่ใช่ความจริงทั้งหมดก็ตาม กฎหมายนี้ได้รับการพัฒนาจากแนวคำพิพากษาในคดีสำคัญ เช่น

(๑) ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดสมุทรปราการ, บ.บ. (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บ.บ.ก., Mini LL.M. (Chicago-Kent College of Law), LL.M. in International Economic and Business Law (Kyushu University), กำลังศึกษา LL.M. in Information Technology and Intellectual Property Law (University of Sussex)

(๒) อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด, อนุกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, รองเลขาธิการสมาคมแห่งสถาบันพระปกเกล้า, รองบรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา, ผู้เขียนหนังสือ "คู่มือกฎหมายสำคัญกฎหมายลักษณะครอบครัว – บรรณ", บ.บ., บ.บ.ก., LL.M. in International Commercial Law (University of Leicester), LL.M. in Tax Law (Queen Mary University of London), อดีตผู้พิพากษาศาลจังหวัดภูเก็ต

Reynolds v. Times Newspapers Ltd และ Economou v. de Freitas ซึ่งช่วยกำหนดแนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการป้องกันโดยอ้างเรื่องผลประโยชน์สาธารณะ

1. Doctrinal Approach: Legal Principles in Defamation Law

The doctrinal analysis of defamation law in the UK and Thailand highlights the different legal structures governing reputation protection. The UK's Defamation Act 2013 establishes a civil liability framework, removing criminal penalties and shifting the focus to freedom of expression and public interest protection. Under Section 1, the Act introduces the "serious harm" threshold, requiring claimants to prove substantial reputational damage before proceeding with a claim. The truth defense (Section 2) absolves defendants if their statement is substantially true, emphasizing the principle that defamation law should not protect false reputations. Meanwhile, the public interest defense (Section 4) allows statements to be protected if they serve legitimate societal concerns, even if they later prove incorrect. UK case law, including Reynolds v. Times Newspapers Ltd and Economou v. de Freitas, has shaped the judicial interpretation of public interest defenses, reflecting a progressive stance favoring press freedom and responsible journalism.

ในทางตรงกันข้าม ประเทศไทยยังคงใช้แนวทางการรับผิดทั้งทางแพ่งและอาญา ในคดีหมิ่นประมาท ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา ๓๒๖-๓๒๘ ของประมวลกฎหมายอาญาไทย และ มาตรา ๔๒๓-๔๔๗ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทย โดยการหมิ่นประมาททางอาญามีโทษจำคุกและปรับ ซึ่งสะท้อนถึง แนวทางของกฎหมายไทยที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองชื่อเสียงมากกว่าการคุ้มครองเสรีภาพในการพูด อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓๒๙ ของประมวลกฎหมายอาญาให้ ข้อยกเว้นจาก ความรับผิด ในกรณีที่เป็นการแสดงความคิดเห็น โดยสุจริตหรือเป็นการวิพากษ์วิจารณ์โดยชอบธรรม อย่างไรก็ตาม กฎหมายหมิ่นประมาทของไทยยังคงถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า มีบทลงโทษที่รุนแรงเกินไป ดังจะเห็นได้จาก คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๗๖/๒๕๖๗ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการหมิ่นประมาททางออนไลน์ และแสดงให้เห็นว่า ศาลไทยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองชื่อเสียงในยุคดิจิทัลและตีความยืดหยุ่นต่อสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งแม้กฎหมายให้อำนาจศาลสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ก็ตาม แต่ศาลไทยตีความว่าหนังสือพิมพ์ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยย่อมหมายถึงรวมถึงเว็บไซต์ออนไลน์อีกด้วย ซึ่งจำเลยใช้ช่องทางออนไลน์ดังกล่าวกระทำความผิด

In contrast, Thailand retains a dual framework of civil and criminal defamation, codified in Sections 326–328 of the Thai Criminal Code and Sections 423–447 of the Civil and Commercial Code. Criminal defamation is punishable by

imprisonment, reflecting Thailand's prioritization of reputational integrity over free speech protections. Section 329 of the Criminal Code provides limited exceptions, allowing good faith statements, fair criticism, and statements made in an official capacity. However, the punitive nature of criminal defamation remains controversial, as demonstrated in Supreme Court Judgment No. 976/2567, where online defamation resulted in judicial remedies tailored to digital platforms. The Thai court places great importance on protecting reputations in the digital era and interprets the law flexibly in accordance with contemporary realities. Although the law grants the court the authority to order the publication of judgments in newspapers, the Thai court has interpreted those newspapers evolve with time, thereby extending the definition to include online websites. This interpretation aligns with the fact that the defendant used such online platforms to commit the offense.

๒. การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ: สหราชอาณาจักร vs. ไทย

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่า แม้ทั้งสองประเทศจะพยายามสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองชื่อเสียงกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แต่แนวทางทางกฎหมายและกลยุธการบังคับใช้กลับมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สหราชอาณาจักรใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law System) ซึ่งแนวคำพิพากษาและดุลยพินิจของศาลมีอิทธิพลต่อการพิจารณาคดีหมิ่นประมาท พระราชบัญญัติหมิ่นประมาท พ.ศ. ๒๐๑๓ (Defamation Act 2013) เป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางไปสู่รูปแบบที่ ให้ความคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้การฟ้องร้องโดยไม่มีมูลเหตุอันสมควรมาขัดขวางการแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ การยกเลิกโทษทางอาญาในคดีหมิ่นประมาทสอดคล้องกับ มาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และยืนยันหลักการที่ว่า การหมิ่นประมาทควรได้รับการแก้ไขผ่าน กระบวนการแพ่ง แทนที่จะใช้ โทษทางอาญาที่เป็นการลงโทษเชิงปราบปราม

2. Comparative Approach: UK vs. Thailand

A comparative analysis reveals that while

both jurisdictions seek to balance reputation protection with free expression, they diverge significantly in their legal philosophies and enforcement strategies. The UK follows a common law system, where legal precedents and judicial discretion influence defamation rulings. The Defamation Act 2013 represents a shift towards a liberal, expression-protective model, ensuring that public discourse is not suppressed by frivolous lawsuits. The abolition of criminal defamation aligns with international human rights standards, reinforcing the notion that defamation should be resolved through civil litigation rather than punitive criminal sanctions.

ในทางตรงกันข้าม ประเทศไทยใช้ระบบประมวลกฎหมาย ที่ยังคงรักษาโทษทางอาญาสำหรับการหมิ่นประมาท ซึ่งสะท้อนถึง แนวทางที่อนุรักษ์นิยมและให้ความสำคัญกับการป้องปรามมากกว่าเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ศาลไทยให้ความสำคัญกับชื่อเสียงส่วนบุคคลและธุรกิจ ในฐานะส่วนหนึ่งของสถานะทางสังคม กฎหมายหมิ่นประมาทจึงมีบทบาททั้งในการชดเชยความเสียหายและการลงโทษผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ การที่ไทยไม่มีข้อกำหนดให้ต้องพิสูจน์ความเสียหายร้ายแรงเหมือน สหราชอาณาจักรทำให้บุคคลและองค์กรสามารถฟ้องร้องคดีหมิ่นประมาทได้ง่ายกว่า ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์ และการทำข่าวเชิงสืบสวน

นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎหมายหมิ่นประมาทของไทยยังครอบคลุมไปถึง แพลตฟอร์มดิจิทัล โดยศาลไทยรับรู้ถึง ความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นต่อชื่อเสียงจากการใช้โซเชียลมีเดีย เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๗๖/๒๕๖๗ แสดงให้เห็นว่า ศาลไทยใช้มาตรการเยียวยาโดยให้มีการเผยแพร่คำพิพากษาผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งแตกต่างจากแนวทางของสหราชอาณาจักรที่มุ่งเน้นไปที่ ข้อยกเว้นทางกฎหมายและการพิจารณาประโยชน์สาธารณะ

Conversely, Thailand's civil law system retains criminal penalties, reflecting a more conservative and deterrent-driven approach to defamation. Thai courts emphasize personal and business reputation as an extension of social standing, meaning defamation laws serve both a compensatory and

retributive function. The lack of a high evidentiary burden (such as the UK's serious harm test) makes it easier for individuals and businesses to pursue defamation claims, potentially curtailing critical speech and investigative journalism. Furthermore, the enforcement of defamation law in Thailand extends to digital platforms, where courts have recognized the increased reputational risks posed by social media. Supreme Court rulings, such as Judgment No. 976/2567, illustrate how online defamation cases are addressed through publication-based remedies, contrasting with the UK's focus on statutory defenses and public interest considerations.

๓. ผลกระทบในอนาคตและแนวทางการปฏิรูป

จากมุมมองเชิงหลักกฎหมายและการเปรียบเทียบกฎหมายหมิ่นประมาทของทั้งสองประเทศอาจมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยในสหราชอาณาจักรอาจมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อลดค่าใช้จ่ายทางกฎหมายและลดผลกระทบจากการฟ้องร้องที่อาจบั่นข่มผู้สื่อข่าวอิสระหรือสื่อขนาดเล็ก ขณะที่ประเทศไทยอาจเผชิญแรงกดดันจากองค์กรสิทธิมนุษยชนให้ยกเลิกโทษทางอาญา เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่เน้นการลงโทษทางแพ่งมากกว่าทางอาญา การปฏิรูป

ให้หมิ่นประมาทเป็นคดีแพ่งเท่านั้น อาจเป็นแนวทางที่ช่วยลดผลกระทบต่อการเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในขณะที่ยังสามารถให้การเยียวยาผู้เสียหายจากการถูกหมิ่นประมาท

3. Future Implications and Reform Considerations

The doctrinal and comparative perspectives suggest potential future reforms in both jurisdictions. The UK's legal system may need to address concerns regarding high litigation costs and the chilling effect of defamation lawsuits on smaller publishers and individuals. The Defamation Act 2013 could benefit from clearer statutory guidance on digital defamation, as case law continues to evolve regarding online reputational harm. In Thailand, international pressure to decriminalize defamation is likely to increase, particularly in light of human rights concerns over the use of criminal penalties to silence critics. A move toward a civil-only approach, similar to the UK model, would align Thailand's laws with global free speech norms while still allowing victims to seek reputational remedies.

วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย

วิธีการตอบและตัวอย่าง :

ข้อสอบอัยการผู้ช่วย สนามจิว ปี ๒๕๖๐

วิชากฎหมายองค์การอัยการและพนักงานอัยการ

รวิทร์ ชัยภักตร์ภักดี ^(๑)

คำถาม

ข้อ ๒ นายแพทย์เอกได้รับใบอนุญาตให้เปิดคลินิก คลายกรรมจากแพทยสภา นายแพทย์เอกต้องการลดต้นทุนจึงได้ซื้อโบท็อกซ์ปลอมมาฉีดเสริมจมูกให้นาง ข. ทำให้จมูกและใบหน้านาง ข. อักเสบและเสียโฉมติดตัว นาง ข. ได้ร้องเรียนต่อแพทยสภา เมื่อนายแพทย์เอกทราบว่าแพทยสภารับเรื่องเกิดความไม่พอใจ และเมื่อเห็นว่านายแพทย์เอกเป็นกรรมการแพทยสภาและเคยมีสาเหตุเป็นการส่วนตัว จึงได้ลงข้อความหมิ่นประมาทในเรื่องส่วนตัวของนายแพทย์เอกลงในเฟซบุ๊กของตน ซึ่งเปิดให้คนทั่วไปเข้าถึงได้ ทำให้นายแพทย์เอกได้รับความเสียหาย ต่อมาแพทยสภาได้ตรวจสอบและพิจารณาข้อร้องเรียนแล้ว ได้มีคำสั่งให้ปิดคลินิกคลายกรรมและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของนายแพทย์เอก เมื่อนายแพทย์เอกทราบคำสั่งได้ยื่นฟ้องแพทยสภาต่อศาลปกครองเพื่อเพิกถอนคำสั่งของแพทยสภา แพทยสภาได้มีหนังสือขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดแก้ต่างคดีนี้ กับมีหนังสือขอให้ฟ้องคดีแพ่งเรียกค่าเสียหายกรณีนายแพทย์เอกลงข้อความในสื่อทำให้นายแพทย์เอกได้รับความเสียหาย

ให้วินิจฉัยว่า พนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินการตามคำขอของแพทยสภาได้หรือไม่

ธงคำตอบ

แพทยสภาเป็นสภาวิชาชีพซึ่งดำเนินการในการควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ จึงเป็นการดำเนินการกิจการของรัฐและได้ใช้อำนาจทางปกครองแทนรัฐในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและเปิดสถานพยาบาล จึงเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔

กรณีแพทยสภามีหนังสือขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดแก้ต่างคดีปกครองนั้น เมื่อแพทยสภาซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔ (๓) ถูกฟ้องคดีปกครองและมีใช้กรณีเป็นข้อพิพาทกับรัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับแก้ต่างให้ก็ได้ ตามมาตรา ๑๔ (๕) ส่วนการขอให้ว่าต่างฟ้องคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหายให้แก่นายแพทย์โทกรณีนายแพทย์เอกลงข้อความในสื่อทำให้นายแพทย์โทได้รับความเสียหายนั้น แม้แพทยสภาจะเป็นหน่วยงานของรัฐแต่กรณีดังกล่าวเป็นการหมิ่นประมาทที่ทำให้นายแพทย์โทเสียหายเป็นการส่วนตัว แพทยสภาจึงมิได้เป็นคู่กรณีตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔ (๕) พนักงานอัยการจึงไม่มีอำนาจรับว่าต่างให้ได้

วิเคราะห์

๑. วิชากฎหมายองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ หรือพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นวิชาเฉพาะที่มีการจัดให้สอบในการสอบอัยการผู้ช่วย ไม่มีในการสอบเนติบัณฑิตหรือผู้ช่วย

(๑) ผู้ช่วยเลขานุการอัยการสูงสุด, รองบรรณาธิการ จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ผู้พิพากษา เนื่องจากด้วยเป็นวิชาที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ขององค์กรอัยการและพนักงานอัยการโดยตรง นอกจากนั้น วิชานี้ยังมีในการสอบเป็นนิติกรและเจ้าพนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดอีกด้วย^(๒)

๒. ประเด็นหลักของข้อสอบนี้ ได้แก่

ก. แพทยสภาขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดแก้ต่างคดีปกครองที่นายแพทย์เอกได้ยื่นฟ้องแพทยสภาต่อศาลปกครองเพื่อเพิกถอนคำสั่งปิดคลินิกศัลยกรรมและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของนายแพทย์เอก ซึ่งเป็นเรื่องการฟ้องคดีปกครองต่อแพทยสภาโดยตรง อันมีบทบัญญัติพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔ (๕) ให้ดุลพินิจกับพนักงานอัยการในการรับแก้ต่างให้กับแพทยสภา อันเป็นหน่วยงานของรัฐได้ ในกรณีที่มิใช่ข้อพิพาทกับรัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง

ข. ขอให้ฟ้อง**คดีแพ่ง**เรียกค่าเสียหาย กรณีนายแพทย์เอกลงข้อความหมิ่นประมาทนายแพทย์โทเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวในสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กแล้วทำให้นายแพทย์โทได้รับความเสียหาย ซึ่งเป็นการกระทำของนายแพทย์เอกต่อนายแพทย์โทเป็นการส่วนตัว แม้ว่านายแพทย์โทจะเป็นกรรมการแพทยสภาก็ตาม กรณีนี้ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจหน้าที่กับพนักงาน

อัยการในการฟ้องคดีหรือว่าต่างให้กับนายแพทย์โทอย่างไรก็ตาม ในกรณีนี้หากนายแพทย์โทไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนิน**คดีอาญา**กับนายแพทย์เอกที่ได้หมิ่นประมาทตนเอง^(๓) พนักงานอัยการก็อาจดำเนินคดีอาญาให้ได้

เคล็ด(ไม่)ลับ

๑. จะเห็นได้ว่าย่อหน้าแรกของธงคำตอบข้อนี้ได้มีการวิเคราะห์ประเด็นว่าแพทยสภาเป็นหน่วยงานของรัฐหรือไม่ ก่อนจะเข้าสู่ประเด็นหลักข้อ ก. และ ข. ข้างต้น (ธงคำตอบย่อหน้าที่สองและสาม) ซึ่งเชื่อว่าย่อหน้าแรกนี้ ก็มีการให้คะแนนแก่ผู้ตอบด้วย ดังนั้น ผู้เข้าสอบคนใดไม่ได้วิเคราะห์ประเด็นนี้เอาไว้ก็จะทำให้เสียคะแนนไป

๒. ช่วงที่ผู้เขียนทำบทความนี้มีข่าวใหญ่ของวงการกฎหมายเรื่องผู้เข้าสอบคนหนึ่งกระทำการทุจริตในการสอบตุลาการสนามหนึ่งแล้วถูกจับได้ ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายมากหากเป็นเรื่องจริง ผู้เขียนจึงหวังให้นักศึกษาหรือผู้เข้าสอบทุกท่านที่อ่านบทความนี้ เตรียมตัวสอบให้ดี อย่านำโง่ใด ๆ เข้าห้องสอบ ไม่ว่าท่านจะสอบสนามสอบใดก็ตาม เพราะแม้สอบไม่ได้ ท่านยังมีโอกาสแก้ตัวใหม่ได้ ไม่เสียอนาคตกับการถูกห้ามเข้าสอบ

(๒) ผู้เขียนเคยร่วมแต่งหนังสือ และเคยสรุปย่อหลักกฎหมายองค์กรอัยการและพนักงานอัยการไว้ ในส่วนของสรุปย่อนี้ขอให้ผู้อ่านเข้าเพจเฟซบุ๊ก

“อาจารย์วินท์ ชัยภักดิ์ภักดิ์” จะมีลิงค์ไฟล์สรุปย่อให้ดาวน์โหลด

(๓) คำถามใช้ข้อความว่า “...ลงข้อความหมิ่นประมาทในเรื่องส่วนตัวของนายแพทย์โทลงในเฟซบุ๊กของตนซึ่งเปิดเผยคนทั่วไปเข้าถึงได้...”

กรณีนี้จึงอาจพิจารณาหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘

บทความเรื่อง

สำนักงานขนส่งทางบกมีอำนาจ “ไม่ยอมออกป้ายวงกลม” ให้เจ้าของรถ^(๑) โดย “อ้างเหตุ” เจ้าของรถยังค้างชำระค่าปรับใบสั่ง หรือไม่ ตามนัยคำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ ๒๖๘๒/๒๕๖๗ (ภาค ๒)

ดร.สันติ พิวทองคำ^(๑)

เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๗ ศาลปกครองกลาง ได้มีคำพิพากษาเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของสำนักงานขนส่งกรณีสำนักงานขนส่งรับชำระภาษีรถยนต์ประจำปีแต่ “ไม่ยอมออกป้ายภาษีวงกลมให้เจ้าของรถ” โดยออกให้เพียง ใบเสร็จชำระเงินค่าภาษีประจำปี พร้อมประทับตราว่า “ใช้แทนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีได้ไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ออกใบเสร็จรับเงิน” โดยอ้างว่าเจ้าของรถค้างชำระค่าปรับใบสั่งจากรางของตำรวจ ศาลปกครองกลางวินิจฉัยว่าการกระทำดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของศาลปกครองกลางมีสาระประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

A. หลักกฎหมายตามคำพิพากษา

๑. สำนักงานขนส่งโดยนายทะเบียนรถยนต์ จะใช้อำนาจ “ชะลอการออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีรถ (ป้ายวงกลม) ให้แก่เจ้าของรถที่ค้างชำระค่าปรับจากรางของตำรวจ” “จะเกิดขึ้นมีขึ้นโดยชอบ” ต่อเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า เจ้าพนักงานจราจร (ฝ่ายตำรวจ) ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๑/๑ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง กำหนดโดยชอบแล้ว กล่าวคือ

(๑) เจ้าพนักงานจราจร “กล่าวหา” ว่าผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถฝ่าฝืนกฎหมายจราจรหรือกฎหมายรถยนต์ และ

(๑.๑) ออก “ใบสั่ง” มอบให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบสั่ง

(๑.๒) ส่ง “ใบสั่ง + พยานหลักฐาน” ไปให้เจ้าของรถทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ แจ้งให้ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดในใบสั่งนั้น ตามระเบียบที่ ผบ.ตร.กำหนด ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๔๑

(๒) ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถต้องได้รับ “ใบสั่ง” หรือ “ใบสั่ง+พยานหลักฐาน” ตามข้อ (๑.๑) หรือ (๑.๒) โดยชอบแล้ว **ไม่ชำระค่าปรับ** ภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในใบสั่ง

(๓) ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระค่าปรับตามใบสั่ง เจ้าพนักงานจราจรตำแหน่งสารวัตรขึ้นไป “ต้อง” ทำหนังสือแจ้งการไม่ปฏิบัติตามใบสั่ง + จำนวนค่าปรับค้างชำระ ส่งไปยังผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ แจ้งให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถชำระค่าปรับภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ที่ได้รับแจ้ง (โดยจะถือว่าเจ้าของรถได้รับหนังสือต้องพิน ๑๕ วันนับแต่วันที่ส่ง)

(๑) ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) บทความต่อเนื่องจากฉบับเดือนมีนาคม ๒๕๖๘

(๓) พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา ๑๔๑/๑ วรรคหนึ่ง (๑) และ วรรคสอง บัญญัติว่า

มาตรา ๑๔๑/๑ ในกรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถซึ่งได้รับใบสั่งไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔๑ ให้เจ้าพนักงานจราจรและนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้เจ้าพนักงานจราจรตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรขึ้นไปมีหนังสือแจ้งการไม่ปฏิบัติตามใบสั่งและจำนวนค่าปรับที่ค้างชำระให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ครบกำหนดชำระค่าปรับตามใบสั่ง และให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถชำระค่าปรับที่ค้างชำระด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมาตรา ๑๔๑ ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่รับแจ้ง

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถ แล้วแต่กรณี ณ ภูมิลำเนาของผู้ขับขี่ ทั้งนี้ ตามแบบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดและให้ถือว่าผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถได้รับแจ้งเมื่อพ้นกำหนด ๑๕ วันนับแต่วันที่ส่ง

(๔) ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถ "ต้อง" ได้รับ "หนังสือแจ้ง ยืนยันให้ชำระค่าปรับ" ตามข้อ (๓) ไว้โดยชอบแล้ว **"ไม่ชำระค่าปรับ"** ภายในกำหนดเวลา ๑๕ วัน + ๑๕ วัน

(๕) เจ้าพนักงานจราจร ส่ง "หนังสือแจ้ง การไม่ปฏิบัติตามใบสั่ง + จำนวนค่าปรับค้างชำระ" และ หลักฐานการส่งหนังสือให้แก่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถ ทราบแล้ว ไปยังนายทะเบียนขนส่งทางบก

๒. เมื่อเจ้าพนักงานจราจร (ฝ่ายตำรวจ) กระทำการ ครบตามเงื่อนไขและเงื่อนไขทั้ง ๕ ขั้นตอนดังกล่าว ครบถ้วนโดยชอบแล้ว สำนักงานขนส่งโดยนายทะเบียน รถยนต์จึงจะมีอำนาจ **"ไม่ออกป้ายภาษีวงกลมให้เจ้าของรถ"** โดยออกให้เพียงใบเสร็จชำระเงินค่าภาษี ประจำปี พร้อมประทับตราว่า **"ใช้แทนเครื่องหมายแสดง การเสียภาษีได้ไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ออกใบเสร็จ รับเงิน"** โดยอ้างว่าเจ้าของรถค้างชำระค่าปรับใบสั่ง จราจรของตำรวจ

๓. การที่สำนักงานขนส่งโดยนายทะเบียนรถยนต์ เพียงแต่

(๑) "ตรวจสอบในคอมพิวเตอร์หรือระบบฐาน ข้อมูลคอมพิวเตอร์กลางของกรมการขนส่งทางบกหรือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ" พบว่า ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถ ค้างชำระค่าปรับใบสั่งจราจรของเจ้าพนักงานจราจร (ฝ่ายตำรวจ)

(๒) โดยไม่ได้ตรวจสอบและรวบรวมหรือมี หลักฐานเป็นเอกสารแจ้งชัดว่าเจ้าพนักงานจราจร ฝ่ายตำรวจได้กระทำการตามเงื่อนไขและเงื่อนไข ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดทั้ง ๕ ข้อ

ดังกล่าวหรือไม่ แล้ว **"ไม่ออกป้ายภาษีวงกลมให้ เจ้าของรถ"** โดยออกให้เพียงใบเสร็จชำระเงินค่าภาษี ประจำปี พร้อมประทับตราว่า **"ใช้แทนเครื่องหมายแสดง การเสียภาษีได้ไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ออกใบเสร็จ รับเงิน"** โดยอ้างว่าเจ้าของรถค้างชำระค่าปรับใบสั่ง จราจรของตำรวจ" ในทันที

การกระทำดังกล่าวของสำนักงานขนส่งโดย นายทะเบียนรถยนต์ จึงเป็นการ **"ละเลย"** ต่อหน้าที่ ตามกฎหมายและระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่า ด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับทะเบียนและภาษีรถตาม กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ พ.ศ.๒๕๖๒ และเป็นการ **"ละเมิด"** ต่อเจ้าของรถตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ ด้วย

๔. สำนักงานขนส่งโดยนายทะเบียนรถยนต์ จะอ้างว่า ตนได้ดำเนินการ "ตรวจสอบในคอมพิวเตอร์หรือระบบ ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์กลางของกรมการขนส่ง ทางบกหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ" เป็นการปฏิบัติ ตาม **"บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการเชื่อมโยง ข้อมูลฯ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ระหว่างสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติกับกรมการขนส่งทางบก"** แล้ว จึงมีอำนาจ **"ไม่ออกป้ายภาษีวงกลมให้เจ้าของรถ"** โดยออกให้เพียงใบเสร็จชำระเงินค่าภาษีประจำปี พร้อมประทับตราว่า **"ใช้แทนเครื่องหมายแสดงการ เสียภาษีได้ไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ออกใบเสร็จ รับเงิน"** โดยอ้างว่าเจ้าของรถค้างชำระค่าปรับใบสั่ง จราจรของตำรวจ" ทั้งนี้ **โดยไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน ๕ ขั้นตอนที่พ.ร.บ.จราจรทางบก มาตรา ๑๔๐, ๑๔๑ กำหนด**

หาได้ไม่ เพราะบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าว เป็นเพียงข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงาน หากอาจกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้ ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายได้ไม่

๔. ด้วยเหตุดังกล่าวศาลปกครองกลางจึง มีคำพิพากษา

(๑) ให้สำนักงานขนส่งโดยนายทะเบียนรถยนต์ออก เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปี (ป้ายวงกลม) ให้แก่เจ้าของรถภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

(๒) ให้กรรมการขนส่งทางบกต้นสังกัดของ สำนักงานขนส่งโดยนายทะเบียนรถยนต์ใช้คำสั่งใหม่ ทดแทนให้แก่เจ้าของรถพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป

B. บทสรุปตามคำพิพากษา

๑. หลัก สำนักงานขนส่งโดยนายทะเบียนรถยนต์ "มีอำนาจ" "ไม่ออกป้ายภาษีวงกลมให้เจ้าของรถ" โดยออกให้เพียงใบเสร็จชำระค่าภาษีประจำปี พร้อม ประทับตราว่า "ใช้แทนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีได้ ไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ออกใบเสร็จรับเงิน" โดยอ้างว่า เจ้าของรถค้างชำระค่าปรับใบสั่งจราจรของตำรวจ" ได้

๒. แต่ สำนักงานขนส่งโดยนายทะเบียนรถยนต์ต้อง "ได้รับและมีหลักฐานจากตำรวจ" เสียก่อนว่า ตำรวจ ได้กระทำการตามขั้นตอนที่ พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา ๑๔๐ และมาตรา ๑๔๑ กำหนด ครบถ้วนและถูกต้อง ด้วยเงื่อนไขและเงื่อนไขเวลาทั้ง ๔ ข้อดังกล่าวแล้วเสียก่อน

๓. หาก สำนักงานขนส่งโดยนายทะเบียนรถยนต์ เพียงแต่ "ตรวจข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ของ

กรมการขนส่งทางบกหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ" พบว่า เจ้าของรถถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดกฎหมาย จราจรหรือกฎหมายรถยนต์และยังไม่ชำระค่าปรับ เพียงเท่านี้แล้วดำเนินการไม่ออกป้ายวงกลมให้แก่ เจ้าของรถ โดยอ้างว่าเป็นการปฏิบัติตาม "บันทึก ข้อตกลงความร่วมมือการเชื่อมโยงข้อมูลฯ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ระหว่างสำนักงานตำรวจ ชาติกับกรมการขนส่งทางบก" นั้น ถือเป็นการ "ไม่ชอบด้วยกฎหมาย" และ เป็นการละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด และ เป็นการ "ละเมิด" ต่อสิทธิ ของเจ้าของรถด้วย

๔. ผู้เขียนเห็นว่า เมื่อศาลปกครองกลางได้โปรด มีคำวินิจฉัยแล้วว่าการกระทำของสำนักงานขนส่งโดย นายทะเบียนรถยนต์ เป็นการไม่ชอบด้วยตามกฎหมาย ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองและกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ หากสำนักงานขนส่งโดยนายทะเบียน รถยนต์ยังกระทำต่อสิ่งที่ทราบคำพิพากษาโดยชอบแล้ว อาจเป็นการ "ละเลยต่อหน้าที่" โดย "มีเจตนาพิเศษ" เพื่อ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งนี้ โดยเล็งเห็นได้ว่าจะ ทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของรถ" อันเป็นความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติ มิชอบได้

สแกนอ่านคำพิพากษาศาล
ปกครองกลาง
คดีหมายเลขแดงที่
๒๖๘๒/๒๕๖๗

บทความเรื่อง

ความผิดซึ่งมีหลายกรรม กระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กัน

สกุลยุช หอพิบูลสุข^(๑)

ผู้เขียนสงสัยว่า การกระทำความผิดอะไรถือว่า เป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรม กระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙ (๔) จึงขอแบ่งปันปัญหาที่พบกับท่านผู้อ่าน

ในลำดับแรกขอยกคำอธิบายจากหนังสือ

คณิง ภาชัย ยกตัวอย่างความผิดหลายกรรม กระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กันว่า “ผู้ต้องหาหลักทรัพย์ในท้องที่ปทุมวัน เจ้าทรัพย์ติดตามไปจับผู้ต้องหาในเขตท้องที่บางรัก ผู้ต้องหาทำร้ายร่างกายเจ้าทรัพย์บาดเจ็บแล้วหลบหนีไปในท้องที่ยานนาวา เมื่อตำรวจจะเข้าจับกุมตัว ผู้ต้องหาต่อสู้ขัดขวางเจ้าหน้าที่ในท้องที่ยานนาวา”^(๒)

รานิศ เกศพิทักษ์ กล่าวว่า การกระทำความผิดหลายกรรมที่กระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ นั้น ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันจนเข้าลักษณะเป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรมด้วย หากการกระทำผิดหลายกรรมซึ่งกระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ ความผิดแต่ละกรรมมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันจนเข้าลักษณะเป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรม กรณีก็ไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๑๙(๔)^(๓)

ลำดับถัดไป ขอให้ลองพิจารณาปัญหา ๓ ปัญหาต่อไปนี้

ปัญหาแรก นาย ก ขับรถชนคนเดินข้ามถนนได้รับบาดเจ็บที่ถนนอาจณรงค์(เขตสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลท่าเรือ) และหลบหนีไป เมื่อตำรวจสถานีตำรวจนครบาลท่าเรือได้รับแจ้งได้พยายามขับรถไล่ติดตาม นาย ก ได้ขับรถชนรถยนต์คันหนึ่งที่ถนนพระราม ๔ (เขตสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลคลองหล่อ) และชนรถจักรยานยนต์อีกคันหนึ่ง จนมีผู้ได้รับบาดเจ็บ ๑ คน เสียชีวิต ๑ ราย บริเวณโรงพยาบาลกล้วยน้ำไท (เขตสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลคลองตัน) จากนั้น ได้ต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานโดยใช้อาวุธมีดฟันถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก่อนหลบหนีขึ้นทางด่วนไปลงแถวบางพลี ต่อมา ตำรวจติดตามจับกุมตัวได้ที่แถวบางพลี ขึ้นสอบสวนนาย ก ระบุว่าเสพยาเสพติดให้โทษมาก่อน และจึงขับรถ จนทำให้เกิดเหตุ^(๔)

การกระทำของนาย ก น่าจะเป็นความผิดฐาน (๑) ขับรถเสพยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายยาเสพติด (๒) กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายและได้รับอันตรายสาหัส (๓) ขับรถในทางก่อให้เกิดความเสียหาย ไม่หยุดรถให้ความช่วยเหลือตามสมควรและไม่แจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจใกล้เคียง (๔) พาอาวุธมีดไปในเมือง หมู่บ้าน ทางสาธารณะ โดยไม่มีเหตุสมควร (๕) ทำร้ายเจ้าพนักงาน และต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานโดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยมีหรือใช้อาวุธ และน่าจะถือได้ว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรม กระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙ (๔) ซึ่งพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องที่ต่างมีอำนาจสอบสวน ได้แก่ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลท่าเรือ, กองหล่อ และคลองตัน แต่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ คือ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลท่าเรือ ซึ่งเป็นท้องที่ที่พบการกระทำความผิดก่อน

ปัญหาที่สอง วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑ นายหนึ่งหลอกหลวงนายสองให้ร่วมลงทุนซื้อเพชรไปขาย โดยอ้างว่าจะได้ผลกำไรสูง นายสองหลงเชื่อมอบเงินให้แก่นายหนึ่งจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท การหลอกหลวงและส่งมอบเงินกระทำที่ห้างดิโอลด์สยาม (เขตสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลพระนคร) ต่อมาวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ นายสองรอเงินค่าตอบแทนจากการลงทุนมานาน แต่ไม่ได้รับเงินเสียที จึงได้ไปปรักรณานายสามซึ่งอ้างว่าเป็นทนายความ (ความจริงไม่ได้เป็นทนายความ) นายสามแจ้งว่านายสองถูกนายหนึ่งหลอกแล้ว แต่ไม่ต้องกังวล นายสามจะดำเนินคดีให้แก่นายสองเอง นายสองหลงเชื่อ นายสาม มอบเงินค่าทนายความให้นายสามจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท การหลอกหลวงครั้งที่สองเกิดที่ห้างเซ็นทรัล ราชอินทรา (เขตสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางเขน) เมื่อผลคดีไม่คืบหน้า และนายสองเข้าใจว่าตนเองถูกหลอก จึงได้ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางเขน พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหานายหนึ่งและนายสามว่าร่วมกันฉ้อโกง และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ

(๑) พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด

(๒) คณิง ภาชัย, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม ๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดย ธนรงค์ ใจหาญ (โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๕๑) ๙๒

(๓) รานิศ เกศพิทักษ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๑-๒ (มาตรา ๑-๑๕๖) (สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ๒๕๖๑) ๒๑๘

(๔) จส ๑๐๐, ‘ฝากขัง คนขับรถบรรทุกคลั่ง ผลตรวจปัสสาวะพบสารเสพติด แจ้งข้อหาหนัก’

<<https://www.js900.com/en/site/news/view/๑๔๓๔๔๐>> และ แนวหน้า, ‘แจ้งหลายข้อหาหนัก! ชายคลั่งขับรถ ๖ ล้อชนถนนบนพระราม ๔’

<https://www.naewna.com/local/๘๒๗๑๗๓ สืบค้น ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗>

คำถามคือ การกระทำของนายหนึ่งและนายสามเป็น ความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงหรือไม่ และพนักงานสอบสวน แห่งใดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ หรือไม่

เพื่อน ๆ ผู้เขียนเห็นว่า การกระทำไม่มีความผิดฐาน ร่วมกันฉ้อโกง แต่นายหนึ่งฉ้อโกงนายสองกรรมหนึ่ง และ นายสามฉ้อโกงนายสองอีกกรรมหนึ่ง แม้ว่าทั้งนายหนึ่งและ นายสามต่างกระทำผิดฐานฉ้อโกงต่อผู้เสียหายคนเดียวกัน แต่ความผิดแต่ละกรรมไม่เกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กันเลย กรณี ไม่เป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรม กระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙ (๔) ดังนั้น นายสองควรไปร้องทุกข์ดำเนินคดีกับนายหนึ่ง ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลพระนคร และ ควรไปร้องทุกข์ดำเนินคดีกับนายสามต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางเขน

ปัญหาที่สาม ก่อนเกิดเหตุ นายเอและนายบีเคยทำงาน กับนายซี ต่อมานายซีผิดนัดไม่ชำระค่าจ้างแก่นายเอ นายเอจึง ได้ลาออก แต่นายเอยังคงโทรหานายซี นายเอได้ส่งข้อความหมิ่น ประมาदनายซีให้นายบีทราบหลายครั้ง หมิ่นประมาทในทำนอง ว่า นายซีนิสัยขี้โกงไม่ยอมจ่ายเงินเดือนให้นายเอ โดยวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗ นายเอส่งข้อความหมิ่นประมาदनายซี เรื่องที่ นายซีขี้โกงเงินค่าจ้างของนายเอให้นายบี ต่อมานายบีเปิดอ่าน ข้อความที่อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ นายเอส่งข้อความหมิ่นประมาदनายซีอีก นายบีเปิด อ่านข้อความที่อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ นายเอส่งข้อความหมิ่นประมาदनายซีอีก นายบีเปิด อ่านข้อความที่ท้องที่สถานีตำรวจนครบาลทุ่งสองห้อง จากนั้น นายบีแจ้งให้นายซีทราบเรื่องที่นายเอหมิ่นประมาदनายซี จำนวน ๓ ครั้ง นายซีจึงได้ไปร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับนายเอที่ หมิ่นประมาदनายซี ๓ ครั้ง ต่อพนักงานสอบสวน พนักงาน

สอบสวนสถานีตำรวจนครบาลทุ่งสองห้องแจ้งข้อกล่าวหานาย เอ ฐานหมิ่นประมาท รวม ๓ กรรม ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ

ปัญหานี้ มีความเห็นเป็นสองฝ่าย

ฝ่ายหนึ่ง เห็นว่า การกระทำของนายเอครอบคลุมประกอบ ความผิดแต่ละครั้ง เมื่อนายบีซึ่งเป็นบุคคลที่สามได้อ่านข้อความ ความผิดฐานหมิ่นประมาทแต่ละกรรมเกิดขึ้นที่อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่, อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเขต ทุ่งสองห้อง กรุงเทพมหานคร ตามลำดับ โดยแม้ความผิดแต่ละ กรรมมีผู้เกี่ยวข้องคือ ผู้ใส่ความ ผู้ถูกใส่ความ และบุคคลที่สาม เป็นบุคคลชุดเดียวกัน แต่การกระทำแต่ละกรรมสำเร็จลงแล้ว โดยมีส่วนไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเลย ดังนั้น พนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบความผิดแต่ละกรรม คือ พนักงานสอบสวนสถานี ตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี และสถานีตำรวจนครบาลทุ่งสองห้อง ทั้งนี้ ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า การกระทำเป็นความผิดหมิ่น ประมาทหลายกรรม และเป็นความผิดหลายกรรมที่ได้กระทำลง ในท้องที่ต่าง ๆ กัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๑๙ (๔) พนักงานสอบสวนสถานี ตำรวจนครบาลทุ่งสองห้องซึ่งรับคำร้องทุกข์ เป็นผู้พบ การกระทำผิดก่อน จึงเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

ท่านผู้อ่านคิดว่า ตามปัญหาที่สองและสาม การกระทำ เป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรม กระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙ (๔) หรือไม่ เพราะอะไร และเกณฑ์ในการพิจารณาปัญหาที่สองและ สามคืออะไร เป็นไปได้หรือไม่ว่าควรใช้ความต่อเนื่องเชื่อมโยงของ การกระทำผิดหลายกรรมในช่วงเวลาหนึ่งเป็นเกณฑ์พิจารณา

พีระพัฒน์ อังพงษ์พันธ์^(๑)

สวัสดีครับ สมาชิกจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ (กองทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย) ได้เปิดรับสมัครเพื่อสอบแข่งขันรับทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๘ ไปศึกษาวิชากฎหมายในระดับปริญญาโท ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell Law School) ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑ ทุน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

ผู้ที่สนใจสามารถดูรายละเอียดตาม**ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย** เรื่อง การรับสมัครเพื่อสอบแข่งขันรับทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๘ และ ดาวน์โหลดใบสมัครฯ ได้ที่ www.thethaibar.or.th กองทุนพัชรกิติยาภา

.....

สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา "ส.ช.น." เปิดให้บริการช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนใน**วันจันทร์ – วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. วันเสาร์ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. วันวันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์** สามารถดูรายละเอียดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือฯ เพิ่มเติมได้ที่ www.thethaibar.or.th สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย หรือโทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑ – ๗ ต่อ ๑๐๔, ๑๐๘ หรือ ๐ ๒๘๘๗

.....

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ขอเชิญชวน บุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ฝ่ายบริหาร ที่ปรึกษากฎหมาย นิติกร ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ ทนายความ อาจารย์ และบุคคลที่สนใจเข้าร่วมอบรม **"โครงการอบรมหลักสูตร PDPA IN ACTION สำหรับผู้ประกอบการและผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย"** ในวันเสาร์ที่ ๗ และวันอาทิตย์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ รวม ๒ วัน ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ถนนกาญจนาภิเษก ผู้สำเร็จการอบรมจะได้รับประกาศนียบัตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สามารถดูรายละเอียดได้ที่ www.thethaibar.or.th อบรมหลักสูตรพิเศษ หรือ สอบถามเพิ่มเติมที่ **แผนกบริหารการศึกษา โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๓๖** ตามวันและเวลาราชการ

.....

(๑) กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

เลขานุการเนติบัณฑิตยสภาร่วมงาน วันคล้ายวันสถาปนากระทรวงยุติธรรม ครบรอบ ๑๓๔ ปี

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๘ เวลา ๑๐.๐๐ น. ว่าที่ร้อยตรีถวัลย์ รุยาพร เลขานุการเนติบัณฑิตยสภา ร่วมงานวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงยุติธรรม ครบรอบ ๑๓๔ ปี และร่วมบริจาคทรัพย์สมทบกองทุน ยุติธรรม ณ อาคารกระทรวงยุติธรรม ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร โดยมีหม่อมราชวงศ์ ประดิษฐ์สวัสดิ์ สวัสดิวัตน์ ผู้อำนวยการกองบริการ และ นายประยูร สีสด ผู้อำนวยการกองคลัง ร่วมงานฯ ด้วย

.....

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดการฝึกอบรมซ้อมดับเพลิงและอพยพหนีไฟ ประจำปี ๒๕๖๘

วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๘ เวลา ๙.๓๐ น. หม่อมหลวงศุภกิตต์ จรูญโรจน์ รองเลขานุการ เนติบัณฑิตยสภา กล่าวเปิดโครงการฝึกอบรมซ้อมดับเพลิงและอพยพหนีไฟ ประจำปี ๒๕๖๘ ณ ห้องประชุมมหาชิราวุธ ชั้น ๒ อาคารเนติบัณฑิตยสภา โดยมีผู้อำนวยการกอง หัวหน้าส่วนงาน และพนักงานเนติบัณฑิตยสภาเข้ารับการอบรมดังกล่าวด้วย

บรรณาธิการแปล

"ครอบครัว" เป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม และถือเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาอบรมเลี้ยงดูให้ความรัก ความช่วยเหลือเกื้อกูลรวมถึงปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้บุคคลในครอบครัวเป็นคนดีและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป แต่อย่างไรก็ดี เราอาจใช้คำว่า "ครอบครัว" กับบุคคลที่มีความผูกพันกันทางสายเลือด หรือไม่ได้อยู่เกี่ยวข้องกันทางสายเลือดก็ได้หากบุคคลเหล่านั้นได้มาอยู่รวมกันด้วยความรัก ความผูกพัน และมีการแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

.....

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับนี้จึงขอเริ่มด้วยบทความเนื่องจากปก ๑๔ เมษายน วันครอบครัว โดย พศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง บทความ **ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ** เสนอเรื่อง **การใช้สิทธิตามสัญญากรณีบอกเลิกสัญญา เรียกค่าปรับและค่าเสียหาย** โดย ทิตา พัทธกษัตินิสิต กล่าวถึง กรณีที่ผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาและผู้ว่าจ้างได้มีหนังสือแจ้งสงวนสิทธิ์เรียกค่าปรับก่อนการบอกเลิกสัญญาแล้ว ซึ่งต่อมาผู้รับจ้างได้แจ้งส่งมอบงานโดยไม่ขอรับเงินค่าจ้างและยินยอมให้ผู้ว่าจ้างเข้าไปใช้ประโยชน์ในงานที่ได้ทำไว้แล้ว หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างจึงขอหาว่ามิสทิดคิดค่าปรับเนื่องจากผู้รับจ้างผิดสัญญาหรือไม่ และสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบให้ได้หรือไม่, **เจาะฎีกาเด่น** เสนอเรื่อง **ความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น** เป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม กฎหมายมุ่งคุ้มครองเอกสารที่เป็นพยานหลักฐานสำคัญ โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์ และ มนต์ชัย ชนินทรลีลา กล่าวถึง **คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๗๒/๒๕๖๕** บทความ **ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย** โดย สิริสิทธิ์ อนันตสมบุรณ์ และ ทปกร ไกมลพันธ์พร เสนอเรื่อง **Analysis of the Development of Defamation Law in the United Kingdom and Thailand**, บทความ **วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย:วิธีการตอบและตัวอย่างข้อสอบอัยการผู้ช่วย** สยามจิว ปี ๒๕๖๐ **วิชากฎหมายองค์การอัยการและพนักงานอัยการ** โดย รวิทร์ ชัยภักดิ์วรภักดิ์ บทความ **สำนักงานขนส่งทางบกมีอำนาจ "ไม่ยอมออกป้ายวงกลม" ให้เจ้าของรถ** โดย "อ้างเหตุ" เจ้าของรถยังค้างชำระค่าปรับใบสั่งหรือไม่ (ภาค ๒) โดย ดร.สันติ ผิวทองคำ บทความ **ความผิดซึ่งมีหลายกรรมกระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กัน** โดย สฤลยุช หอพิบูลสุข ปิดท้ายด้วย มุมข่าว โดย พิระพัฒน์ อังพวงพันธ์

พบกันใหม่เดือนพฤษภาคม
นาคสินี ยุติธรรมดำรง